

Notitie Financieel Kader

2010-2013

Voorwoord

Zoals ieder jaar rond de begrotingsvoorbereiding dienen de uitgangspunten voor de eerstvolgende begroting te worden vastgesteld. U stelt middels uitgangspunten de kaders binnen welke de opstelling van de begroting 2010 alsmede de meerjarenbegroting 2010 t/m 2013 geschiedt.

Dit jaar is de opzet van de notitie financieel kader anders dan in voorgaande jaren. Voorheen konden in elke raadsvergadering middelen voor nieuw beleid worden aangevraagd, alsmede middelen voor nieuwe investeringen of beleidsintensiveringen. Dat was een zeer flexibel systeem.

Het nadeel van die werkwijze is echter dat de raad niet een integrale afweging kan maken tussen de diverse voorstellen en de beschikbare middelen. Het gezegde “wie het eerst komt, wie het eerst maalt” geeft de vroegere werkwijze misschien nog wel het meest treffend weer. Door nu alle financiële voorstellen te laten samenkomen in één voorstel kan de raad wel een goede afweging maken tussen de verschillende voorstellen onderling, uiteraard in nauwe relatie met de beschikbare financiële ruimte in het meerjarenperspectief.

Het voorgaande heeft er toe geleid dat deze Notitie Financieel Kader uit 2 delen bestaat:

Deel 1: algemene uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2010 t/m 2013

Deel 2: afweging ingediende voorstellen meerjarenbegroting 2010 t/m 2013

Inhoudsopgave

Deel 1

<u>1 Uitgangspunten</u>	6
<u>1.1 De belangrijkste (autonome) ontwikkelingen voor 2010</u>	6
<u>1.1.1 Algemene uitkering > basis meicirculaire</u>	6
<u>1.1.2 Meerjarenonderhoudsplannen</u>	6
<u>1.2 Afwikkeling jaarrekening 2008</u>	6
<u>1.3 Vervangingsinvesteringen</u>	6
<u>1.4 Reservepositie</u>	6
<u>1.5 Risico's (garanties, leningen en waarborgen)</u>	7
<u>1.6 Meerjarenperspectief 2010-2013</u>	7
<u>1.7 CAO-ontwikkelingen</u>	7
<u>1.8 Indexatie budgetten voor diensten van derden</u>	7
<u>1.9 Subsidies en bijdragen</u>	8
<u>1.10 Belastingen</u>	8

Deel 2

<u>1 Voorstellen nieuw beleid/uitbreiding bestaand beleid</u>	10
<u>1.1 De voorstellen gescoord</u>	10
<u>1.2 Financieel effect ingediende voorstellen</u>	10
<u>1.2.1 Structureel</u>	10
<u>1.2.2 Incidenteel</u>	11
<u>1.3 Financiële ruimte</u>	11
<u>1.3.1 Structureel</u>	11
<u>1.3.2 Incidenteel</u>	12
<u>2 Keuzes noodzakelijk</u>	12
<u>2.1 Incidenteel</u>	12
<u>2.1.1 Honoreren alle voorstellen van eenmalige aard > voorstelnr. 8, 14, 15, 17, 19</u>	12
<u>2.2 Structureel</u>	12
<u>2.2.1 Honoreren voorstellen met B-score > voorstelnr. 5</u>	12
<u>2.2.2 Honoreren overige voorstellen</u>	12
<u>3 Aanvulling i.v.m. verschijnen meicirculaire 2009</u>	13

Deel 1

*Algemene uitgangspunten
Meerjarenbegroting 2010 t/m 2013*

1 Uitgangspunten

1.1 De belangrijkste (autonome) ontwikkelingen voor 2010

1.1.1 Algemene uitkering > basis meicirculaire

Voorlopige berekening: uitkomsten maartcirculaire 2009

Toelichting:

De effecten van de maartcirculaire 2009 zijn verwerkt in het meerjarenperspectief. Voor 2010 is een algemene uitkering berekend ter hoogte van € 2.617.245. Ten opzichte van de meerjarenraming bij de begroting 2009 betekent dit voor het jaar 2010 een kleine plus van bijna € 19.000 (2.617.250 in maart 2009 versus € 2.598.440 bij begroting 2009). De berekende algemene uitkering voor 2011 en 2012 wijkt bij de maartcirculaire nauwelijks af van de meerjarenraming bij de begroting 2009.

Voor het begrotingsjaar 2010 gaan wij eerst uit van de bij de maartcirculaire berekende uitkomsten voor de algemene uitkering. Uiteindelijk zal de meicirculaire worden verwerkt in de begroting 2010. Deze circulaire wordt dit jaar extra interessant, gezien de onzekere economische situatie.

De verwachting is dat vanaf 2011/2012 bezuinigingen onze kant op komen. Dit zal de algemene uitkering zeker ook gaan treffen. Tevens wil het kabinet voor 2009/2010 de financieringssystematiek van "samen de trap op en samen de trap af" loslaten. Deze systematiek komt erop neer dat een stijging van de Rijksuitgaven leidt tot een hogere algemene uitkering en dat bezuinigingen bij het Rijk leiden tot een lagere algemene uitkering. De reden dat het Rijk tijdelijk deze systematiek in de koelkast wil zetten is natuurlijk de extra investeringen die het Rijk in 2009/2010 wil doen om de economie een duw in de rug te geven. Dit zou volgens de genoemde financieringssystematiek van het gemeentefonds leiden tot een hogere algemene uitkering.

Al met al zullen de uitkomsten van de meicirculaire een belangrijke rol spelen in onze meerjarige financiële perspectief.

1.1.2 Meerjarenonderhoudsplannen

In de begroting 2010 en verder worden de cijfers uit de volgende onderhoudsplannen verwerkt:

- MOP gemeentelijke gebouwen
- MOP riolering
- MOP openbare verlichting
- MOP wegen
- Afvalplan
- Groenbeheersplan

Wat nog ontbreekt is het MOP jachthaven.

1.2 Afwikkeling jaarrekening 2008

Ten tijde van het schrijven van deze notitie is de jaarrekening 2008 en de bestemming van het rekeningsresultaat van € 364.610 nog niet in de raad behandeld. Dit zal plaats vinden in de meivergadering van de raad. In het financieel meerjarenoverzicht is al wel het rekeningsresultaat na bestemming verwerkt. Dit overzicht treft u als bijlage 2 aan.

1.3 Vervangingsinvesteringen

De noodzaak van de geplande vervangingsinvesteringen moeten nog tegen het licht worden gehouden. Alsmede de hoogte van de bedragen van die vervangingsinvesteringen.

1.4 Reservepositie

In het algemeen kan worden gesteld dat de gemeente Schiermonnikoog gerelateerd aan haar omvang over een solide reservepositie beschikt. Per 31 december 2008 bedraagt de algemene reserve € 1,5 miljoen, waar een minimum van € 454.000 door u is vastgesteld. Dit is inclusief het rekeningsresultaat 2008 en inclusief nog lopende verplichtingen (per 17 april 2009).

De omvang van alle bestemmingsreserves bedraagt per 31-12-2008 € 1.143.250. Uiteraard kan pas een hard oordeel over onze reservepositie worden gegeven als alle risico's ook financieel zijn vertaald. Het ene risico laat zich echter moeilijker kwantificeren dan het andere.

De raad heeft voor de algemene reserve een minimumniveau bepaald van €454.000. Dat is ongeveer 10% van onze begrotingsomvang.

1.5 Risico's (garanties, leningen en waarborgen)

De gemeente Schiermonnikoog heeft enkele leningen, garanties en waarborgen lopen. In het licht van risicomanagement verdient het aanbeveling het verstrekken van leningen te minimaliseren, zeker zonder goede waarborgen over de financiële positie van de partij aan wie de lening wordt verstrekt.

Waar het garanties betreft blijft het advies hier zeer prudent mee om te gaan in de toekomst. Het betreft een moeilijk te beheersen risico, zeker voor een kleine gemeente als Schiermonnikoog. De Bank Nederlandse Gemeenten adviseert de gemeenten ook om zeer terughoudend te zijn met betrekking tot het afgeven van garanties en dit over te laten aan de diverse Stichtingen die ten behoeve daartoe (op verschillende vlakken) in het leven zijn geroepen.

1.6 Meerjarenperspectief 2010-2013

Ten opzichte van het meerjarenperspectief in de programmabegroting 2009 heeft er een aantal mutaties plaatsgevonden welke financieel zijn vertaald in de punten 1 tot en met 13 in het bijgaande meerjarenperspectief. Een deel van deze mutaties is het gevolg van raadsbesluiten. Die worden hier niet verder uitgelicht, maar de meerjarige gevolgen van deze besluiten kunt u natuurlijk wel terugvinden in het bijgaande meerjarenperspectief.

Het meerjarenperspectief vindt u terug in bijlage 2 bij deze notitie.

De volgende punten zijn nieuw:

06. Tot nog toe kregen wij jaarlijks een uitkering voor het Inkomensdeel van de WWB die veel hoger lag dan onze werkelijke kosten. Dit was pure "winst" voor de gemeente. Nu wordt de uitkering vanaf 2010 neerwaarts bijgesteld van €35.000 naar een kleine €10.000. Dit levert in onze meerjarenbegroting een nadeel op van 5 25.000.

08. De leges voor de gebruiksvergunningen vervallen per 2009 nu een het wettelijk niet meer verplicht is een gebruiksvergunning aan te vragen.

09. Verhoging bijdrage Waddeneilanden (Eilanderraad van november 2008 en 12 maart 2009) met €16.305 vanaf 2010.

10. De maartcirculaire 2009 is verwerkt in het meerjarenperspectief. Voor de individuele jaren zijn er wel verschillen, maar voor het structurele totaalbeeld verandert er nauwelijks iets.

11. We hebben bij dit punt de onttrekkingen aan de algemene reserve op basis van het collegeprogramma geactualiseerd, wat tot mutaties heeft geleid.

12. De bijdrage aan de tandartspraktijk wordt structureel verhoogd tot €4.000, wat een nadeel oplevert van €2.590. De zorgverzekeraar is gevraagd om 12.000 extra te gaan bijdragen, zodat een norminkomen voor de tandarts is gegarandeerd.

13. De structurele effecten van de 1ste turap 2009 zijn in het meerjarenperspectief vertaald, voor zover dat nog niet het geval was.

1.7 CAO-ontwikkelingen

De CAO-onderhandelingen zijn nog in een beginstadium. De verwachting is dat er nauwelijks loonverhoging zal komen. Wel stijgen de pensioenpremies mogelijk. Het ABP wil per 1 juli een stijging van 1% en per 1 januari 2010 een stijging van de pensioenpremies met 2%. Momenteel is daar nog veel discussie over, omdat het Rijk hier tegen is. Inmiddels groeit het vermogen van het ABP namelijk al weer. We stellen dan ook voor om de geraamde loonstijgingen van 2% per jaar eerst te handhaven.

1.8 Indexatie budgetten voor diensten van derden

In de huidige meerjarenbegroting zijn wij uitgegaan van 1,5%. Dit ligt iets onder het verwachte inflatiepercentage in 2009 van 1,75%, maar ruim boven de inflatie waar het Rijk in het met de VNG gesloten bestuursovereenkomst vanuit gaat, te weten 0,48%. Gezien de rekeningsoverschotten van de laatste jaren, achten wij voor 2010 en verder een gemiddelde indexatie van de budgetten van 1,5% voldoende. Uiteraard zal per budget worden beoordeeld of indexatie nodig is.

Contractuele plichten zullen vermoedelijk niet beïnvloedbaar zijn en kunnen leiden tot stijgingen boven de 1,5% waar in structurele zin mee wordt gerekend. Dit kan met name gelden voor energiekosten.

1.9 Subsidies en bijdragen

In het meerjarenperspectief wordt uitgegaan van een stijging van de subsidies van gemiddeld 1,5% per jaar. Dit is ook het percentage dat wij voor 2010 en verder aanhouden. Uiteraard zal per geval worden bekeken of indexering van een subsidie nodig is.

1.10 Belastingen

Voor belastingen zijn de volgende meerjarige besluiten genomen over indexatie:

- Afvalstoffenheffing: 2009 100% kostendekking
- Bouwvergunning: 2009: 100% kostendekking
- Lijkbezorgingsrechten: 2009: 50% kostendekking
- Rioolrechten: t/m 2014 5,8% stijging
- Auto-ontheffingen: 2009: 76% / 2010: 88% / 2011: 100%

belastingverhoging 2% per jaar:

- leges en rechten burgerzaken
- forensenbelasting
- toeristenbelasting

belastingverhoging 1,5% per jaar:

- ozb-eigenaren
- ozb-gebruikers-niet-woningen

Deel 2

Afweging ingediende voorstellen
Meerjarenbegroting 2010 t/m 2013

1 Voorstellen nieuw beleid/uitbreiding bestaand beleid

1.1 De voorstellen gescoord

Schiermonnikoog is volop in ontwikkeling. Er spelen veel zaken die Schier-gebonden zijn, zoals de mogelijke overname van het overslagstation. Er zijn echter ook ontwikkelingen gaande die landelijk spelen, zoals EGEM-I.

Wij hebben de onderwerpen geïnventariseerd die (gaan) spelen de komend jaren. We hebben tevens zoveel mogelijk deze onderwerpen op geld gezet. Van de 40 ingediende voorstellen kunnen we van 22 voorstellen al een inschatting van de te maken kosten doen. Van de 18 overblijvende voorstellen is dit niet gelukt, omdat dat een groot natte vingergehalte zou krijgen. Deze 18 voorstellen worden volgend jaar vertaald bij de Notitie Financieel Kader.

Alle 40 ingediende voorstellen treft u aan in bijlage 1A, 1B en 1C.

De voorstellen zijn verdeeld in **bestaand beleid** en **nieuw beleid**. Om de voorstellen onderling enigszins vergelijkbaar te maken, hebben wij alle voorstellen gescoord op A, B of C.

A/ Wat is wettelijk verplicht

B/ Noodzakelijk voor Schiermonnikoog voor adequate uitvoering bestaande taken

C/ Wensen

“A” heeft uiteraard de hoogste prioriteit en “C” de laagste.

1.2 Financieel effect ingediende voorstellen

1.2.1 Structureel

In totaliteit hebben de voorstellen uit bijlage 1A een financieel effect op de jaren 2010 t/m 2013 van:

2010: € 242.760

2011: € 258.020

2012: € 202.525

2013: € 167.480

Dit is als volgt onderverdeeld in de volgende A, B en C scoretotalen:

Voorstellen met een A-score	2010	2011	2012	2013	voorstelnrs.
Bestaand beleid	29.825	30.495	33.225	32.955	3, 7 en 8
Nieuw beleid	980	1.965	1.965	1.965	15 en 20
Totaal	30.805	32.460	35.190	34.920	
Voorstellen met een B-score	2010	2011	2012	2013	voorstelnrs.
Bestaand beleid	150.310	146.310	102.205	72.205	4, 5, 6 en 9
Nieuw beleid	43.645	61.250	47.130	42.355	13,14,17,19,21 en 22
Totaal	193.955	207.560	149.335	114.560	
Voorstellen met een C-score	2010	2011	2012	2013	voorstelnrs.
Bestaand beleid	0	0	0	0	1
Nieuw beleid	18.000	18.000	18.000	18.000	12 en 16
Totaal	18.000	18.000	18.000	18.000	
Totaal A+B+C	2010	2011	2012	2013	voorstelnrs.
Bestaand beleid	180.135	176.805	135.430	105.160	
Nieuw beleid	62.625	81.215	67.095	62.320	
Totaal	242.760	258.020	202.525	167.480	

1.2.2 Incidenteel

In totaliteit hebben de voorstellen uit bijlage 1A een financieel effect op de jaren 2009 t/m 2011 van:

2009: € 106.725

2010: € 47.200

2011: € 57.200

In totaliteit bedraagt de aanvraag voor incidentele middelen dus €211.125 (nl. de bedragen van 2009, 2010 en 2011 bij elkaar opgeteld)

Dit is als volgt onderverdeeld in de volgende A, B en C scoretotalen:

Voorstellen met een A-score	2009	2010	2011	voorstelns.
Bestaand beleid	62.725	0	0	8
Nieuw beleid	0	0	30.000	15
Totaal	62.725	0	30.000	

Voorstellen met een B-score	2009	2010	2011	voorstelns.
Bestaand beleid	0	0	0	
Nieuw beleid	35.000	47.200	27.200	14, 17, 19
Totaal	35.000	47.200	27.200	

Voorstellen met een C-score	2009	2010	2011	voorstelns.
Bestaand beleid	0	0	0	
Nieuw beleid	9.000	0	0	16
Totaal	9.000	0	0	

Totaal A+B+C	2009	2010	2011	voorstelns.
Bestaand beleid	62.725	0	0	
Nieuw beleid	44.000	47.200	57.200	
Totaal	106.725	47.200	57.200	

1.3 Financiële ruimte

1.3.1 Structureel

Het bijgewerkte meerjarenperspectief levert het volgende beeld op voor de jaren 2010 t/m 2013:

2010: €47.640

2011: € 6.695

2012: €52.610

2013: €52.610 (2013 is gelijk gehouden aan 2012)

Dit is ons uitgangspunt bij het al dan niet honoreren van de ingediende voorstellen.

Om enerzijds onze financiële positie op de lange termijn gezond te houden en om anderzijds de ruimte te hebben om aan onze gemeentelijke taken adequaat uitvoering te kunnen geven, stellen wij het volgende voor:

1/ Taakstellende structurele bezuiniging > € 35.000

Jaarlijks kijken wij onze budgetten kritisch door op nut en noodzaak. Toch laat de jaarrekening de afgelopen jaren telkens een (fors) rekeningsoverschot zien. Dit feit in combinatie met de forse omvang van de voorstellen voor beleidsintensiveringen / nieuw beleid en het krimpende meerjarenperspectief heeft ons doen besluiten om in de begroting middelen vrij te willen spelen middels bezuinigingen. Het minimaal te bezuinigen bedrag is € 35.000 structureel vanaf 2010.

Dit betekent dat dus beschikbaar is voor de jaren 2010 t/m 2013:

2010: €82.640

2011: €41.695

2012: €87.610

2013: €87.610

1.3.2 Incidenteel

De minimumstand van de algemene reserve heeft de raad bepaald op € 454.000. Op basis van de nu bekende meerjarige onttrekkingen aan de algemene reserve is de stand van de algemene reserve begin 2013 € 1.362.000. De algemene reserve heeft dus begin 2013 een overwaarde van € 908.000.

Structureel hebben we een buffer aangehouden en ook voor de eenmalige middelen willen we een buffer aanhouden. Wij rekenen voor het meerjarenperspectief met een minimumstand van de algemene reserve van € 1.000.000. Dat betekent dat er aan **eenmalige middelen €362.000 ruimte** is voor nieuw beleid (€ 1.362.000 – € 1.000.000).

2 Keuzes noodzakelijk

2.1 Incidenteel

2.1.1 Honoreren alle voorstellen van eenmalige aard > voorstelnr. 8, 14, 15, 17, 19

Aan eenmalige middelen is € 362.000 ruimte beschikbaar (par. 1.3.2), terwijl voor € 211.125 aan middelen is aangevraagd (par. 1.2.2). Aan te besteden eenmalige middelen is er dan nog een overschot van **€150.875**.

2.2 Structureel

2.2.1 Honoreren voorstel met B-score > voorstelnr. 5

Voorstel nummer 5 Project arbeidsmarkt en leeftijdsbewust personeelsbeleid uit bijlage 1A betreft een voorstel met een B-score. Belangrijkste onderdelen van dit voorstel zijn het beschikbaar stellen van extra formatie voor:

- 2 x twee jaar (20 uur per week 2010 / 2011)
- 1x 1 jaar (20 uur per week in 2012)
- daarnaast zijn er kosten gemoeid met het investeren in opleidingen

Dit voorstel is van belang voor de continuïteit van de huidige organisatie op de middelkorte en de lange termijn. 2 beleidsmedewerkers kunnen over een paar jaar met pensioen en tegen die tijd willen wij goede vervanging hebben. We willen de vervangers van beide medewerkers goed inwerken, waardoor we tijdelijk extra kosten hebben. Vanaf 2013 betaalt dit zich echter financieel terug doordat de huidige medewerkers die aan hun maximumsalaris zitten dan met pensioen zijn en zij dan zijn vervangen door medewerkers die minder kosten.

In de jaren 2010 t/m 2012 zou voor voorstel nummer 5 in totaliteit € 152.210 extra nodig zijn, terwijl dit voorstel vanaf 2013 om bovengenoemde reden een structureel voordeel oplevert van € 10.000. We stellen voor om het restant aan eenmalige middelen van € 150.875 te benutten als budget voor de jaren 2010 t/m 2012 voor voorstel 5. Daarmee kan ook voorstel 5 worden gehonoreerd en zijn de eenmalig te besteden middelen volledig benut.

2.2.2 Honoreren overige voorstellen

Alle voorstellen met een A-score komen voort uit wettelijk verplichtingen. Alle A-voorstellen uit bijlage 1A honoreren wij om die reden. Na honorering van de voorstellen met een A-score blijft de volgende ruimte over (zie bijlage 1A):

	2010	2011	2012	2013
beschikbaar (zie paragraaf 1.3.1, pag. 11)	82.640	41.695	87.610	87.610
voorstellen met A-score (par. 1.2.1, pag. 10)	30.805	32.460	35.190	34.920
resterend (x)	52.835	10.235	53.420	53.690
Voorstellen met een B-score	2010	2011	2012	2013
Bestaand beleid	82.205	82.205	82.205	72.205
Nieuw beleid	43.645	61.250	47.130	42.355
Totaal (y)	125.850	143.455	129.335	114.560
Voorstellen met een C-score	2010	2011	2012	2013
Bestaand beleid	0	0	0	0
Nieuw beleid	18.000	18.000	18.000	18.000
Totaal (z)	18.000	18.000	18.000	18.000
tekort bij honorering alle voorstellen A,B en C (x-y-z)	-92.015	-152.220	-94.915	-79.870
dekkingsvoorstellen tekort:				
-onvoorzien omlaag	10.000	10.000	10.000	10.000
-2% rentetoevoeging i.p.v. 4,5% t/m 2013	0	31.250	31.250	3
-taakstellend voorstelnr. 9 onderhoud van € 11.000 per jaar	10.000	10.000	10.000	10.000
-halveren voorstelnr. 16 duurzaam energiefonds	4.500	9.000	9.000	9.000
-niet honoreren voorstelnr. 21 digitalisering archief	11.000	11.000	11.000	11.000
-niet honoreren voorstelnr. 22 combifunctie sport	30.000	30.000	30.000	30.000
begrotingsaldo	-26.515	-50.970	6.335	21.380

Om de begroting 2010 en 2011 sluitend te krijgen moet het tekort van € 77.485 (€ 26.515 + € 50.970) aan de algemene reserve worden onttrokken.

Kortom:

Op deze wijze kunnen alle voorstellen uit bijlage 1A worden gehonoreerd, met uitzondering van de voorstellen 21 en 22. De voorstellen 9 en 16 worden deels gehonoreerd. De meerjarenbegroting is dan sluitend op basis van de huidige gegevens, maar in 2010 en 2011 is er een tekort.

3 Aanvulling i.v.m. verschijnen meicirculaire 2009

Uit paragraaf 2.2.2 blijkt dat indien de genoemde voorstellen worden gehonoreerd, dat in 2010 en 2011 een behoorlijk begrotingstekort ontstaat en dat in 2012 een klein overschot van € 6.335 wordt geraamd. Voor 2013 wordt dit overschot geraamd op 21.380.

De meicirculaire is ontvangen na het schrijven van deze Notitie Financieel Kader. De effecten van deze circulaire op de algemene uitkering van Schiermonnikoog zijn fors negatief. We hadden het financiële meerjarenplaatje voor Schiermonnikoog rond, maar de meicirculaire verandert onze financiële positie behoorlijk. Wij zullen ons bezinnen op maatregelen om het daardoor ontstane begrotingstekort terug te dringen. Bij de begroting 2010 komen wij met een voorstel hiervoor.

Voor de effecten van de meicirculaire verwijzen wij u naar de bijlage.